

Motion till riksdagen 2009/10:Sk331

av **Andreas Norlén och Maria Plass (m)**

Beskattningen av fåmansbolag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av fåmansbolagsbeskattningen (de s.k. 3:12-reglerna).

Motivering

Det har betraktats som orättvist om företagare som driver aktiebolag kan undgå den höga beskattningen av tjänsteinkomster, genom att istället ta ut aktieutdelning som är lägre beskattad. Därför tillkom de särskilda skattereglerna för fåmansbolag i samband med det nuvarande skattesystemets införande år 1991.

Fåmansbolagsbeskattningen (de s.k. 3:12-reglerna) bygger på att aktieutdelningar och realisationsvinster vid försäljning av aktier i fåmansbolag som i normala fall skulle beskattas som inkomst av kapital, istället ska beskattas som inkomst av tjänst och beläggas med sociala avgifter. Det medför en kraftigt skärpt beskattning av dessa inkomster. Regering och riksdag har sedan valet 2006 genomfört viktiga förbättringar av regelverket, men ytterligare förändringar behövs.

Vår uppfattning är att fåmansbolagsreglerna kan ifrågasättas. Det finns flera goda skäl för detta. Vi accepterar inte det grundläggande ”avundsjukeargumentet” som anförs för regelverket. Många företagare tar stora risker och har lägre social trygghet än anställda och bör ha möjligheten att kompenseras för detta – om företaget blir framgångsrikt förstås. I annat fall får företagaren ingenting – risktagandet är som sagt stort.

Vi anser också att det finns ett annat rättviseperspektiv som är viktigare än jämförelsen mellan en anställd person och en företagare. Läget blir nämligen bekymmersamt om man jämför utfallet för den aktiva fåmansföretagaren med utfallet för den passiva kapitalplaceraren, när aktierna säljs. Att sälja fåmansbolag medför ofta en mycket kraftig beskattning. Att sälja aktier i företag som

Fel! Okänt namn på

man inte varit aktiv i beskattas däremot lägre, som inkomst av kapital. Den som lägger ner sin själ i företaget och arbetar dag och natt för att det ska bli framgångsrikt drabbas ofta av mycket högre reavinstskatt än den som enbart satsat sina pengar i verksamheten.

Det finns även problem med själva regelverket kring fåmansbolagsbeskattningen. Särregler såsom lönesummeregeln innebär att det uppstår olikheter i behandlingen mellan olika slags fåmansföretag. Lönesummeregeln gynnar fåmansbolag som är verksamma i personalintensiva branscher, t.ex. inom tjänstesektorn, men missgynnar företag inom kapitalintensiva branscher eller branscher där mindre företag samarbetar i nätverk och där företag sällan växer sig stora. Tanken är att regeln ska premiera tillväxt, men man bortser från att tillväxt kan ske på olika sätt och att förutsättningarna i olika branscher skiljer sig åt. Att ett företag har många anställda kan dessutom innebära att företaget har låg produktivitet och därmed sämre möjligheter till långsiktig överlevnad än andra företag. Varför ska skattereglerna gynna framväxten av sådana företag? Samtidigt ska man vara medveten om att bl.a. lönesummeregeln i sin nuvarande utformning gör att vissa företag sannolikt betalar mindre skatt idag än de skulle göra om hela regelverket kring fåmansbolagsbeskattning avskaffades. Detta är dock inget argument för att bevara ett i grunden felaktigt system.

Fåmansbolagsreglerna är mycket komplicerade. Knappast någon företagare har möjlighet att själv sätta sig in i regelverket och räkna ut hur reglerna påverkar den egna verksamheten. Nästan alla anlitar konsult hjälp med detta. Om reglerna avskaffades, skulle alla fåmansföretag få en påtagligt minskad regelbörda och därmed göra tydliga besparingar på sina administrationskostnader.

Fåmansbolagsbeskattningen innebär dessutom en kraftig beskattning när ägaren säljer sitt bolag, i synnerhet om det är litet. Det innebär att pengar som en entreprenör kunde ha satsat i nya verksamheter istället går till skatt. I många EU-länder är reavinstskatten när man säljer ett bolag som man själv byggt upp och varit verksam i tvärtom 0 procent.

Ett huvudargument för fåmansbolagsreglerna är att den stora skillnaden i nivå mellan tjänstebeskattningen och kapitalbeskattningen skulle stimulera många att "sätta sig själva på bolag" och sälja sin arbetstid till sin gamla arbetsgivare, om fåmansbolagsreglerna försvann. Det är svårt att bedöma hur många anställda som i den situationen skulle vilja övergå från att vara anställd till att driva bolag, men i många fall finns inte den möjligheten rent praktiskt och där den finns måste man ta med i beräkningen att de trygghetssystem som finns för anställda är annorlunda för företagare, vilket förmodligen kommer att avskräcka en del från att ta steget.

Sammanfattningsvis är fåmansbolagsbeskattningen en straffskatt på aktivt entreprenörskap, särskilt i mindre företag och i företag som verkar i kapitalintensiva branscher med hög produktivitet och litet personalbehov. Att aktivt driva ett företag beskattas i många fall hårdare än att passivt köpa aktier i samma företag. Det är rätt att låta människor behålla en stor del av frukterna av sitt skapande och sitt entreprenörskap. Dessutom försvagar regelverket

Fel! Okänt namn på

incitamenten för företagande. För att säkra välfärden måste vi tvärtom ge personer större incitament att ta risker och bli företagare.

Vår bedömning är att den praktiska och symboliska effekten av att avskaffa fåmansbolagsreglerna inte kan överskattas. Ett avskaffande kan självklart göras först när statsfinanserna tillåter och måste föregås av en översyn av regelverket. Innan ett fullständigt avskaffande kan genomföras, bör reglerna fortlöpande ses över och reformeras så att färre och färre företag drabbas av systemets negativa konsekvenser.

Stockholm den 2 oktober 2009

Andreas Norlén (m)

Maria Plass (m)